

Esan gabekoen hondakinak

Zaldibarko hondakindegiko lur-jausiak astindua ekarri du Durangaldera. Herritarrak kezkatuta daude airearen eta uraren kalitatea dela-eta, eta haserreak kalera irten du. Jaurlaritza arazoari tamaina hartzeko ahaleginetan dabil. Bitartean, behargin bik desagertuta jarraitzen dute • 2-5

Zaldibarko hondakindegiko lur-jausiak argitu bako galderak eta lurak irentsitako langile bi utzi ditu. Inguruko herritarrak kezkatuta daude airearen eta uraren kalitatea dela-eta, eta haserreak kalera irten du. Jaurlaritza arazoari tamaina hartzeko ahaleginetan dabil

ZALDIBAR • EKAITZ HERRERA

Zaldibar izan da erdigunea. Eitzaga, epizentro. Baina astinaldia inguruko herri eta eskualdeetan ere nabaria izan da. Joan den eguneko lur-jausitik hona, albisteak atalka heldu dira. Azkenak, atzo. Edizio hau ixterako, Antonio Sololuze eta Joaquin Beltran langileak lurpetik ateratzeko lanetan zebiltzan erreskate taldekoak. Hala azaldu zuen Josu Zubiaga segurtasun sailburuordeak Zaldibarren egindako agerraldian. Koordinaziorako eta jarraipenerako mahai teknikoaren lehenengo batzarra egin zuten atzo.

Oraindino piztuta dagoen suteari buruz, badira berritasunak. Azaldu dutenez, uragaz bakarrik ezingo dute sutea amatatu. Harea gainera

botatzea ere beharrezkoa izango da. Kontua da suhiltzaileek ez dutela oraindino sutearen ingurura gerturatzeko aukerarik. Egunotan

Uragaz bakarrik ez; suhiltzaileek harea ere beharko dute sutea amatatu ahal izateko

han ibili den suhiltzaileetariko batek ere halaxe esan dio ANBOTOrri: "Makinak bertaratu ezean ezer gutxi" egin dezaketela azaldu dute, ura segurtasun perimetro batetik botatzen aritu dira eta. Baina sutearen ingurura tresneria egokia era-

mateko, lurra egonkortu beharra dago lehenengo. Hori, oraingoz, ez dute lortu.

Zaborrak ez doaz Mallabira

Hondakindegitik erretiraten dabilen materialak nora eraman pentsatzen aritu da Jaurlaritza asteon. Aukeratariko bat Mallabiko zabortegira eramatea zen hasieran, hangoa baita amiantoa jasotzeko gai den hondakindegietariko bat. Azkenean, baina, ez da hala izango. Mallabiak ez ditu hondakinak jasoko. Eta hauxe da azalpena: orain arte, zabortegiko hondakinak ez-arriskutsu lez zeuden sailkatuta, baina Jaurlaritzak aldatu egin du kategoria hori. Atzotik, hondakin arriskutsu kategoria hartu dute.

Eta ikusirik Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako hondakindegia prestatu barik daudela hondakin arriskutsuak hartzeko, bada, Jaurlaritzak Euskal Autonomia Erkidegotik kanpora eramango ditu Zaldibarko hondakinak.

Jaurlaritzak zazpi eguneko epea eman zion enpresari hondakin zerrenda aurkeztu zezan

Hondakin zerrendarik ez

Hondakindegian urte hauetan guztietan biltegitatu diren hondakinei buruzko susmoak kalean daude. Jaurlaritzak, antza, ez du zabortegian dauden hondakin zerrendarik. Horren erakusle da Verter Recycling 2002 S.L. enpresari

zerrenda bat aurkezteko eman zion zazpi eguneko epea. Josu Zubiaga Segurtasun sailburuak joan zen barrikuko lehenengo orduan baieztatu zuen amiantoa zegoela. Zapatuan, Ekologistak Martxanek lindanoa ere egon zitekeela iradoki zuen. Elena Moreno Ingurumen sailburuordeak, baina, gezurtatu egin zuen lindanoaren aukera.

Beraz, Jaurlaritzak badaki amiantoa dagoela eta lindanorik ez dagoela, baina ez du zabortegiko hondakin zerrendarik. Berria egunkariak aurreratu zuen amiantoa ez zela modu egokian biltegitatzen, eta horixe bera baieztatu zion Berriari Jaurlaritzak berak, gerora.

Su haietatik, ke hauek

Verter Recycling 2002 S.L. hondakindegiko ezbeharrak ezkutuan egondako hainbat arazo eta irregularitasun zantzu ateratu diturik

eta haserrea kalean

argitara. Irregularitasun zantzu haietatik, lur-jausia eta behargin biren desagerpena. Lur-jausi hartatik, sutea. Eta su haietatik, ke hauek. Bai sutearen beraren kea, eta baita egoeratik sutu diren herritarrena ere. Izan ere, ingurumenarekiko kezka eta agintarien "informazio faltak" herritarren ezinezona handitu baino ez dute egin.

Urik ez, badaezpada

URA agentzia eta osasun teknikariak hainbat ikerketa egiten ari dira Eitzaga inguruetako ur-txorrotetan. Agintariak beldur dira hondakindegiko lixibiatuak ez ote diren lurretik iragazi eta erreketara zein ur kontsumorako txorroretara ailegatuko. Zaldibarko Udalak txorroreko urik ez edateko eskaria egin zien Eitzagako auzotarrei. Hango inguruko hainbat "ur-hartze pri-

batutan" azaldutako "datu batzuk" zirela-eta egin zuen eskaria udalak, "modu prebentiboan". Ur-kontsumoaren arazoa behin-behinean konpontzeko, ur-tanke bat ekarri dietela azaldu diote ANBOTOri auzotar batzuek.

Lixibiatuak erreketara eta ur-txorrotetara heldu ote daitezkeen beldur dira agintariak

Airearen kalitatea da osasun publikoko beste kezka nagusia. Egunotan jasangaitza izan da Eitzaga inguruetan egondako hatsa. Ingurumen sailak airearen kalitatea neurtzeko gailu bi ipini ditu han, eta kalitatea "parametro egokietan" dagoela diote.

Lan istripuak

Alberto Sololuzeren eta Joaquin Beltranen desagerpenak handitu egingo du urtea hasi zenetik hona Euskal Herrian lanean hildako beharginen kopurua. Desagertutako langileetarik baten familiako kide batzuek "mina" eta "haserrea" agertu dituzte hedabideetan. Jaurlaritzagandiko "informazio falta" salatute, eta esan dute ez dutela adierazpen gehiagorik egingo harik eta "gorpuak agertzen diren arte". Hainbat sindikatuk protesta egin zuten eguaztenean Eusko Jaurlaritzaren Bilboko ordezkartzan, lan istripuak salatzeke. Ez ziren bakarrik izan. Ehunka herritar batu ziren astelehenerako deitutako manifestazioetan Zaldibarren, Mallabian, Ermuan eta Eibarren.

Mobilizazioak zapatuan

Zapatu honetarako, manifestazio bateratura deitu dute. Eibartik, Elgetatik eta Ermutik irtetekoak diren manifestazioek Eitzagan bat egingo dute. Mobilizazioek 17:00ak aldera irten-go dute Eibartik eta Ermutik;

Hiru manifestazio zutabek bat egingo dute Eitzagan, "Zaldibar argitu orain!" lelopean

16:30ean Elgetatik. Zapatuko mobilizazioa maskaratxoagaz joateko deia egin dute antolatzailak. "Zaldibar argitu orain!" lelopean egin dute manifestaziorako deia.

Hondakinak zenbakitan

• 9.781 TONA AMIANTODUN MATERIAL, GUTXIENEZ

Eusko Jaurlaritzaren esanetan, 2017tik lur-jausia gertatu arte, 9.781 tona amiantodun hondakin zegoen pilatuta. 2.954 tona sartu ziren 2017an, 2.592 tona 2018an eta beste 4.235 tona iaz. Eraikuntzarako materiala zen gehienbat: plakak, tutueriak eta zuntzementuzko kanaletak.

• IAZ, 510.994 TONA HONDAKIN GUZTIRA

Jaurlaritzaren esanetan, 2017an 379.689 tona hondakin sartu ziren enpresan. 2018an 540.667 tona, eta iaz beste 510.994.

ZALDIBAR • EKAITZ HERRERA / J.G.

Edurne Zarraoa Ganboa arrazolarra (Atxondo) eta Jose Antonio Elustondo eitzagatarra (Zaldibar) Verter Recycling 2002 hondakindegitik 500 metrora bizi dira. 14 urtetik hona, andre-gizonak hondakindegia- ren "pare-parean" bizi dira, ondoko mendi magalean. Lur-jausiaren ondorengo egunetan, Atxondora joan ziren behin-behinean. Azken egunetan, Eitzagara bueltatu dira.

14 urte daramatzazue Eitzagan. Hondakindegiko lur-jausia gertatu eta gero, etxetik joatea erabaki zenuten.

Edurne Zarraoa: Ke beltza ikusi genuen. Kanpoko atea zabaldu eta gure ateraino zetorrela konturatu ginean. Hatsa zekarren. "Aldean daukaguna hartu eta goazen hemendik", esan zidan gizonak. Ezer barik joan ginen

Jose Antonio Elustondo: Hautsa eta kea zegoen alde guztietatik, eta inor ere ez zen etorri hura aztertze- ra. "Zelan gaude gu hemen?", pentsatu genuen. Horregatik, Atxondora etortzea erabaki genuen. Abere batzuk ditugu baserrian, Eitzagan, eta batera eta bestera ibili izan gara, haiek gobernatzeko.

Beldur zarete?

J.A.E: Kutsadurak kezkatzen gaitu. Hondakindegia mugimenduak ez liguke eragingo, baina kutsadurak bai. Ez dakigu giroan zer dagoen.

E.Z.: Ura neurtzen ari dira. Baserri batean, esate baterako, alde batekoek ur ona dute eta bestekoek txarra. Depositu bera da. Zelan ulertu daiteke hori? Hango andrea botilako ura edaten dabil hiru urtetik hona, ikusten zuelako ur hori ez zela ona.

J.A.E: Orain arte ez dugu ezer jakin [lur-jausitik bost egunera esan diete txorroteko urik ez edateko]. Gainera, urteak daramatzagu hemen.

Zein jarraibide eman dizute?

J.A.E: Txorroteko urik ez edateko eta ortuko berdurarik ez jateko esan digute. Baina abereak dituztenak arduratuta daude. Ardiak larrean dabilta, eta hango belarra jaten dute, jakina. Ona ote da haien esnea? Ona behien okela? Ala kutsatuta egon daiteke? Urduri gaude.

E.Z.: Orain, ur depositu batzuk eka-

"Mediku-azterketaz gainera, gure osasunaren inguruko jarraipena egitea eskatzen dugu"

Eitzaga auzoko bizilagunek barruraino sartuta dute beldurra. Airearen kalitatea parametroen barruan dagoela esaten dieten arren, kezka bizi dute egoera

rri dizkigute auzotarroi, ura handik edateko. Gure ortuko porruak, berdurak eta frutak ere hartu dituzte, azterketak egiteko.

Ingurumen Sailak dio airearen kalitatea parametro normaletan dagoela. Lasaitu egiten zaituzte horrek?

E.Z.: Ez.

Lur-jausiaren aurretik usainik edo igartzten zenuten?

J.A.E: Haizea gurera zetorrenean, hatsa zekarren. Lehen, tximinia batzuk zeuden zabortegian, barruko gasak kanporatzeko. Tximinia haiek ez ditugu aspaldian ikusi.

E.Z.: Hondakindegia geroago eta handiagoa zela konturatu ginen.

J.A.E: Udalekoek esaten zuten kon-

“**Udalekoek esaten zuten kontrol handia zegoela eta teknikariak astean birritan etortzen zirela**”

JOSE ANTONIO ELUSTONDO

trol handia zegoela eta teknikariak astean birritan etortzen zirela.

E.Z.: Orain agertu da irregularitasunak zeudela.

Kamioi asko ibiltzen zen hondakindegian horretan?

J.A.E: Asko. Joan-etorri handia zegoen. Goian, zortzi-hamar kamioi batzen ziren askotan.

Lur-jausiaren momentuan, non zeundeten?

E.Z.: Etxean nongoen. Kortatxo bat dugu eta handik etxerantza nindoala, zarata handi bat sentitu nuen. Elur-jausi baten antzekoa izan zen, goitik behera. Eskuak burura eramane nituen, Etxebarri baserria harrapatuko zuela pentsatu nuen eta. Lur-jausia gertatu zenean, lur artean kamioi bat ikusi nuen, lur mugimenduen eraginez gora egiten, metro nahikotxo, eta gero irunsi egin zuen lurrak. Ondoren, isiltasuna nagusitu zen

inguruaz.

J.A.E: Ermuan nongoen. Edurnek deitu egin zidan eta Goierritik etorri nintzen. Ego ondoan autobide guztia geldituta ikusi nuen. Helikopteroak eta jendea gora eta behera ikusi nituen. Alkatea ere etorri zen. Edurnek kamioiari gertatutakoa azaldu zion. Uste genuen agian baten bat barruan egon zitekeela. Gero enteratu ginen barruan ez zegoela inor.

Jose Antonio, zu mekanikaria izan zara eta hondakindegiko kamioiak konpondu izan dituzu.

J.A.E: 40 urtetik gora egin ditut garajeetan lanean. Horko kamioien bat ekartzen zutenean erroberak edo zapatak ateratzeko, askotan hazkura izaten nuen ezpainenetan. Arratsalderako ere zikin izaten

“**Eskuak burura eramane nituen, Etxebarri baserria harrapatuko zuela pentsatu nuen eta**”

EDURNE ZARRAOA

nuen buzoa. Beste hainbat lekutako kamioiak ere konpondu izan ditut, eta ez dut inoiz ere sentitu horrelakorik. Ez dakit nire kontua den bakarrik edo inguruko tailerretan ere berdin gertatzen zitzaizkien.

Zer eskatzen duzue eitzagatarrek?

J.A.E: Azterketa mediko bat egitea gura dugu. Ertzainak eta larrialdietakoak txakurrekin ibili dira eta azterketa egin diete. Guk urteak daramatzagu hemen.

E.Z.: Mediku-azterketaz gainera, gure osasunaren inguruko jarraipena egitea eskatzen dugu, auzotar guztiontzat. Lur-jausia gertatu zenean, autobide ondoko etxe bitako bizilagunak hasierako momentutik atera zituzten etxetik, eta ez dute informaziorik. Hori da eskatzen duguna, informazioa. Bestalde, langile biak aurkitzea lehentasuna da guretzat. Babesa adierazi gura genieke euren familiei.

anboto

Bixente Kapanaga, 9
48215 Iurreta - Bizkaia
Tel.: 946 816 558

Erredakzioa: 946 232 523
Publizitatea: 946 217 902
publi@anboto.org

2020ko otsailaren 14a
18. urtea - 794. alea

Lege gordailua:
BI-2268/01
ISSN:
1578-7028
Tirada:
12.000 ale

Bizkaia
foru aldundia
diputación foral

Aldizkari honek Bizkaiko Foru Aldundiaren laguntza jaso du

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

KULTURA ETA HIZKUNTZA
POLITIKA SAILA

DEPARTAMENTO DE CULTURA
Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Sailak diruz lagundua

"Eusko Jaurlaritzan zer egin ez dakitela dabilta egunotan"

Eitzagako auzotarrek "informazio falta" salatu dute. Oskar Morales auzokideak gaineratu du inguruko herriek "ahaztuta" dutela auzoa. Horrez gainera, Eusko Jaurlaritzak eta Zaldibarko Udalak "ganora falta" izan dutela adierazi du

ZALDIBAR • IGOR GALARZA

Oskar Morales Eitzagako baserri batean bizi da. Batzar ugari egin ditu beste auzotar batzuekin batera, alkateagaz zein alkateordeagaz, auzotarrek idatzitako manifestua betetzeko eskakizuna helarazteko.

Lan egokia egiten dabilzala uste duzu?

Badago baserri bat, Etxebarri baserria, zabortege oso gertu dagoena eta ez dutena hustu. Ulertezina da airea neurtzen aritu direnak zabortege gertuen dagoen baserri-ra joan ez izana. Bestalde, ederto dago suhiltzaileei eta bertan lanean aritu direnei azterketa medikoak egitea; baina horrenbeste urtean hemen bizi garenoi, zer? Harrigarria da zabortege gertu gaudenoi mediku-azterketarik ez egitea.

Instituzioak ondo dabilta ardurak betetzen?

Eitzagan ganorarik barik dabilta, bai Eusko Jaurlaritzatik, bai eta Zaldibarko Udaletik ere. Ulergarria

da udala noraezean aritzea, gai potoloa delako. Baina Eusko Jaurlaritzan zer egin ez dakitela dabilta egunotan.

Euriagaz lanak zaildu egin daitezke.

Esan dute euriagaz gauzak zaildu egingo direla, bai. Ez gara bizi Saharan, eta Euskal Herrian hamabost

“**Sekulako kamioi trafikoa zebilen inguruetatik. Egunean ehunka kamioi zetozen hona**”

egunean jarraian euria egin dezake. Gainera, ura iragazten hasita dago, ura sartzen. Ez dakit zer den iragazten hasi dena hain zuzen, baina lur geruza apurtuta dago.

Aurretik ere arazo gehiago egon dira zabortegeagaz?

Orain urte batzuk, beste zabortege bat zegoen Verte Recycling dagoen tokian bertan. Auzoko jendeak ez zuen zabortege hura eraikitzerik gura, eta arazo asko egon ziren. Kontatu didate bere garaian auzotarrek galdeketa bat egitea adostu zutela udalagaz, baina ez zutela inoiz ere gauzatu.

Igartzen zenuten ezer arrarorik zabortege gertu?

Gauza arrarorik ez, baina sekulako kamioi trafikoa zebilen inguruetatik. Egunean ehunka kamioi zetozen hona, batzuk Espainiako eta Frantziako estatuetatik, edozer botatzera. Oso urrutitik zetozen, merkea delako zabortege honetara botatzea.

Zerk kezkatzen zaitu gehien momentu honetan?

Hainbat kontuk kezkatzen naute: lehenengo eta behin, denei lez, zer egon daitekeen zabortegean, guk ez dakiguna; gero, baimenduta zuena baino eremu handiagoa okupatzen zuela zabortegeak; eta, azkenik, gas neurketak egin zituztenean hodi batzuk sartu zituzten orain denbora bat, eta hodieta kea ateratzen zen. Oso susmagarria egiten zait hori dena.

Orain itxarotea geratzen zaizue.

Desagertuak aurkitzea da garrantzitsuena orain. Osasuna eta segurtasuna bermatzea errazagoa da borondate politikoa badago.

"Areition airearen hatsa ez da normala izan eta argi dago nondik etorri den"

Azkenean, ez dituzte Zaldibarko lurak Mallabira eramango, baina beste kezka bat ere badute mallabitarrek: airearen kalitatea

Mallabian astelehenean egindako kontzentrazio zaratatsuko irudia.

MALLABIA • JOSEBA DERTEANO

Mallabian elkarretaratze zaratatsua egin zuten astelehen arratsaldean, Zaldibarko zabortegean gertatutakoa argitu dadin eskatzeko. 70 bat herritar batu ziren ekimenera.

Bertaratutako herritarren artean nabariak ziren beste kezka bi ere: Zaldibarko lurak Mallabira eramateko aukera eta airearen kalitatea. Lehenengo kezka atzo argitu zuen Elena Moreno Ingurumen sailburuordeak. Zabortegeko hondakin guztiak arriskutsu lez hartuko dituztela adierazi zuen Zaldibarko udaletxean eskainitako prentsaurrekoan, eta Euskal Autonomia Erkidegoko zabortegeiek mota honetako hondakinik hartzeko baimenik ez dutenez, lurak Erkidegotik kanpora eraman

beharko dituzte. Beste kezka bat airearen egoeraren ingurukoa da, eta mallabitarrek haren inguruko iritzia eman zuten asteleheneko elkarretaratzean. Aimar Sanz Azagurre Areitio auzoan bizi da eta handik gertu ikusten da Zaldibarko

Astelehenean 70 bat mallabitar batu ziren herritarrek deitutako kontzentrazio zaratatsuan

zabortegea. "Gaurko [asteleheneko] hatsa ez da normala izan eta argi dago nondik etorri den", azaldu zuen Sanzek zabortegea seinalatuz.

Leire Martinez mallabitarren ustez, "Eusko Jaurlaritzatik kan-

poko agente batek" egin beharko lituzke airearen kalitatearen inguruko azterketak. "Neurketek emaitza normalak ematen dituztela diote, baina eurek zer esango dute, bada?", kexatu da. Gainera, uste du neurketen datuak "edonork konprobatzeko" aukera eskaini beharko luketela eta gehiago informatu beharko luketela.

Batzar informatiboa

Mallabiko EH Bilduk jakinarazi duenez, koalizioaren eskaera bati erantzunez, Mallabiko Udalak zabortegearen inguruko batzar informatibo bat egingo du gaur arratsaldean, 19:00etan, Kontzejuzarrean. Bertan gai horri buruz udalak dituen datuak eta azalpenak eskainiko dituzte.

clínicadental hartzklinika
b. unamunzaga e. etxebarria

ODONTOLOGIA OROKORRA • INPLANTOLOGIA - KIRURGIA
ORTODONTZIA KONBENTZIONALA ETA IKUSEZINA • ODONTOPEDIATRIA - PADI
HORTZ-ESTETIKA • HORTZ-ESKANERRA

{ Muruetatorre, 2C blokea, behea - 48200 Durango }
Tel.: 946 819 951 - Mug.: 717 194 454 - uecdental@gmail.com

RPS: 145-13

Abinara Urreta Jainaga

OINETAKO PATOLOGIAK
NEURRIRA EGINDAKO PLANTILLAK
OINETAKO BESTE HAINBAT GAITZ

Herriko gudarien kalea, 10 behea - DURANGO
Tel./Faxa: 946 215 404